

02-03

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Комунального закладу
«Богодухівська спеціальна школа»
Харківської обласної ради
від 07.08.2020 № 92
Директор _____ О.А. Хованова

Освітня програма
Комунального закладу «Богодухівська спеціальна
школа» Харківської обласної ради
I ступеня (4 класи)

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
Комунального закладу
«Богодухівська спеціальна школа»
Харківської обласної ради
Протокол від 07.08.2020 № 9

Богодухівський район

с. Мусійки

2020 рік

Комунальний заклад «Богодухівська спеціальна школа» Харківської обласної ради (далі – КЗ Богодухівська СШ) є закладом загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття початкової та базової середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, що зумовлені порушенням інтелектуального розвитку.

Освітня програма загальної середньої освіти I ступеня (4 класи) для дітей з особливими освітніми потребами КЗ Богодухівська СШ розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року №607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів».

Освітня програма загальної середньої освіти I ступеня (4 класи) для дітей з особливими освітніми потребами КЗ Богодухівська СШ окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей;
- очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти;
- пропонувані зміст навчальних програм та перелік корекційно-розвиткових програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1. Загальний обсяг навчального навантаження, відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей

Освітня програма загальної середньої освіти І ступеня (4 класи) для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного та легкого ступеня КЗ Богодухівська СШ розроблено відповідно до таблиць 14 та 19 за Типовою освітньою програмою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 693 (додатки 1,2).

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 4-х класів КЗ Богодухівська СШ складає - 770 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями (освітні галузі реалізуються через навчальні предмети легкого / помірного ступеня):

- Мови і літератури («Українська мова і літературне читання» / «Формування навичок читання та письма»);
- Математика («Математика» / «Формування елементарних математичних уявлень»);

- Природознавство («Природознавство» / «Ознайомлення з навколишнім»);
- Суспільствознавство («Я у світі» / «Соціально-побутове орієнтування»);
- Здоров'я і фізична культура («Основи здоров'я», «Фізична культура» / «Лікувальна фізична культура (ЛФК)»);
- Технології («Трудове навчання», «Сходи до інформатики» / «Предметно-практична діяльність»);
- Мистецтво («Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво» / «Розвиток художньо-естетичних навичок»).

Інваріантна складова навчального плану для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- розвиток мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;
- формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;
- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічної адаптації та соціальної реабілітації дітей.

2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення.

3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізична культура, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти закладу освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музичної культури.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Повноцінність початкової освіти для дітей з особливими освітніми потребами забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

2. Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий

розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних, їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання, діти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

3. Пропонований зміст навчальних програм та перелік корекційно-розвиткових програм

Освітній процес загальної середньої освіти І ступеня (4 класи) для дітей з особливими освітніми потребами КЗ Богодухівська СШ здійснюється за навчальними програмами, які рекомендовані Міністерством освіти і науки України та розміщені на офіційному веб-сайті МОН. Додаток 3.

Подано перелік корекційно-розвиткових програм для дітей з інтелектуальними порушеннями. Додаток .

4. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання

державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

5. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

**Навчальний план спеціальних закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою для дітей з інтелектуальними
порушеннями**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		4	Разом
Мови і літератури	Українська мова	7	7
Математика	Математика	4	4
Природознавство	Природознавство	2	2
Суспільствознавство	Я у світі	1	1
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	2	2
	Основи здоров'я	1	1
Технології	Трудове навчання	2	2
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Разом		21	21
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток мовлення	4	4
	Ритміка	1	1
	Лікувальна фізкультура	1	1
	Соціально – побутове орієнтування	2	2
*Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття		1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження (без корекційно-розвиткових занять)		22	22

*додаткові години рекомендується скеровувати на вивчення предмету «Сходинок до інформатики»

**Навчальний план спеціальних закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою для дітей з інтелектуальними
порушеннями помірного та важкого ступенів**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		4	Разом
Мови і літератури	Формування навичок читання та письма	4	4
Математика	Формування елементарних математичних уявлень	2	2
Природознавство	Ознайомлення з навколишнім	2	2
Суспільствознавство	Соціально-побутове орієнтування	4	4
Здоров'я і фізична культура	Лікувальна фізкультура (ЛФК)	2	2
Технології	Предметно-практична діяльність	4	4
Мистецтво	Розвиток художньо-естетичних навичок	2	2
Разом		20	20
Корекційно-розвиткові заняття	Ритміка	1	1
	Логопедичні заняття	3	3
	Психомоторний та сенсорний розвиток	3	3
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття		2	2
Гранично допустиме навчальне навантаження (без корекційно-розвиткових занять)		22	22

Додаток 3
до Освітньої програми
КЗ Богодухівська СШ
I ступеня (4 класи)

**Перелік навчальних програм
Комунального закладу «Богодухівська спеціальна школа»
Харківської обласної ради
для вивчення предметів інваріантної складової в 4 класах**

з/п	Назва навчального предмета	Клас	Назва програми	Рік та видавництво	Тип (державна або регіональна)	Нормативно-правове забезпечення (ким дозволена до використання та ким і коли затверджена)	Примітка
1	Математика	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
2	Українська мова	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
3	Природознавство	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
4	Музичне мистецтво	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
	Образотворч	4	Програми	2014,	Державна	Офіційний сайт	

5	е мистецтво		спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	МОНУ		Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
6	Трудове навчання	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
7	Фізична культура	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
8	Основи здоров'я	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
9	Літературне читання	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
10	Я у світі	4	Програми спеціального загальноосвітнього навчального закладу для розумово відсталих дітей	2014, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 № 750	
	Формування елементарних	4	Програми для спеціальних	2011, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства	

11	математичних уявлень		загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей (помірна, тяжка, глибока розумова відсталість).			освіти і науки України // Гриф МОН молодьспорту – 1/11-10293 від 25.06.12	
12	Предметно-практична діяльність	4	Програма для спеціальних загальноосвітніх шкіл для дітей з вадами розумового розвитку (помірна розумова відсталість).		Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-12306 від 30.12.2010 р.	
13	Розвиток художньо-естетичних навичок	4	Програма для спеціальних загальноосвітніх шкіл для дітей з помірною розумовою відсталістю.	2010, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-12304 від 30.12.2010 р.	
14	Формування навичок читання та письма	4	1-4 класи. Програма для спеціальних загальноосвітніх шкіл для дітей з помірною розумовою відсталістю.	2010, МОНУ	Державна	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України // Лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-12305 від 30.12.2010 р.	
15	Ознайомлення з навколишнім	4	Програма загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з помірною розумовою відсталістю. Київ 2010.	2010, МОНУ	Державна	Міністерства освіти і науки України // Лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-12307 від 30.12.2010 р.	

**Перелік програм з корекційно-розвиткової роботи
для здобувачів освіти 4 класів**

Комунального закладу «Богодухівська спеціальна школа»

Харківської обласної ради для дітей з особливими освітніми потребами

№ п/п	Назва корекційно-розвиткової програми
1.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю (Заремба В.В., Ліщук Н.І., Морозова Н.В., Блеч Г.О.).
2.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю (Бобренко І.В.)
3.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю (Левченко Л.Й., Гладченко І.В.)
4.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Ярмола Н.А.)
5.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток психомоторики та сенсорних процесів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Жук Т.Я., Трикоз С.В.).
6.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Театральна логоритміка» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (автори: Папета О.В., Демянович М.З., Компанієнко О.М., Гладченко І.В.).